

asemănător. În urma unei cercetări amănunțite din partea descoperitorului său, acest vocabular s-a dovedit a fi «der Ueberrest eines ältern kirchenslavisch-rumänisch Vocabulars»¹.

Acest așa-numit *Fragment de la Belgrad* (denumire dată de Gr. Crețu) este compus din două părți. Prima parte conține 26 de articole, extrase de pe una din numeroasele copii existente ale glosarului slavo-rus mai sus menționat *Толкование неосдобъ познаваемомъ рѣчомъ*. Partea a doua a fragmentului cuprinde alte 66 articole slave, la care însă e dată (cu o singură excepție: nr. 16) și traducerea lor în limba română. Această parte din fragment este singura care ne interesează în mod direct, ea constituind pentru lexicografia noastră, potrivit expresiei lui E. Kalužniacki, descoperitorul acestor articole: «rămășița unui vechi vocabular slavon-român»². Reținem, de asemenea, că după aprecierea lui Gr. Crețu, acest glosar slavon-român reprezintă «cea mai veche din încercările românești cunoscute», al cărui autor, adaogă Crețu, «a fost oltean»³.

Iată citeva exemple din lista dată de Kalužniacki (cu indicarea numărării articolelor făcută de către acesta):

1. прикладно	= tocmeală	44. вещь	= lucru și mai multe
3. въдче	= însă	45. прѣко	= curmezișu
6. посовѣе	= biruire	46. прѣзоретко	= întrecere și mândrie
22. сѣровѣтко	= sverepire	51. киченѣ	= trufă
28. раченѣ	= ospătare și iubește	54. гаданѣ	= gîcitori și cimilitori
30. расажженѣ	= svătuire	66. излично	= sprintăru.

Prin urmare, atît fragmentul de la Dragomirna cît și cel de la Belgrad⁴ reflectă procesul de trecere a gloselor pe o listă separată, deci însuși modul de alcătuire a unui glosar slavo-român. Cuvintele slave, transcrise împreună cu explicația lor în limba română, capătă prin orînduirea pe coloane aspectul unor încercări lexicografice propriu-zise. Lipsește doar așezarea cuvintelor în ordinea lor alfabetică, pentru că ordinea înregistrării gloselor în aceste liste este însăși ordinea în care ele s-au ivit, pe parcursul lecturii textului, din necesitatea de a «explica» anumite cuvinte în limba glosatorilor.

O altă rămășiță dintr-un glosar slavo-român, avînd 48 de articole, e cunoscută sub denumirea de *Fragmentul lui Cipariu*, fragment reprodus în întregime de Gr. Crețu după o copie a lui I. I. Moldovan⁵. Din analiza făcută de Gr. Crețu, ar fi vorba de un «Vocabular biblic sîrbesc-românesc», ale cărui elemente «arată că glosarul e destul de vechi», dar fără să avem siguranța datării lui

¹ E. Kalužniacki, *Ueber ein kirchenslavisch-rumänisches Vocabular* în «Archiv für slavischen Philologie», XIV, 1896, p. 46—53 (citad de la p. 49—50).

² Trebuie făcută distincția între conținutul *slav* din prima parte și cel *slavo-român* din partea a doua a acestui fragment, pentru că nu poate fi vorba de două fragmente de vocabular slavo-românesc din veacul al XVI-lea, păstrate pînă astăzi (cum au afirmat M. Seche, *op. cit.*, p. 4 și în volum, p. 7, și B. Kelemen, *op. cit.*, p. 90).

³ Gr. Crețu, *op. cit.*, p. 23—24.

⁴ Întregul glosar (partea slavă și cea românească) este publicat de E. Kalužniacki în articolul citat. Din nefericire, Kalužniacki a lăsat să se strecoare citeva greșeli de transcriere, făcînd și unele intervenții necorespunzătoare (Vezi Gr. Crețu, *op. cit.* p. 23—24). O fotocopie (sau un microfilm) după original ar înlesni cercetările, care trebuie reluate asupra acestui fragment, dacă nu cumva manuscrisul a pierit în bombardamentul nazist care a distrus Biblioteca Națională în cursul celui de-al II-lea război mondial.

⁵ Vezi amănunte la Gr. Crețu, *op. cit.*, p. 24—28.